

Žmogaus papilomos viruso reikšmė gimdos kaklelio vėžio išsivystymui

L. Vitkauskas, lekt. dr. J. Celiešiūtė

Lietuvos sveikatos mokslų universitetas

Tikslas

Įvertinti Žmogaus papilomos viruso (ŽPV) išskyrimo dažnį bei tipų įvairovę, priklausomai nuo rastų gimdos kaklelio intraepitelinių pokyčių bei moterų amžiaus.

Tyrimo metodai

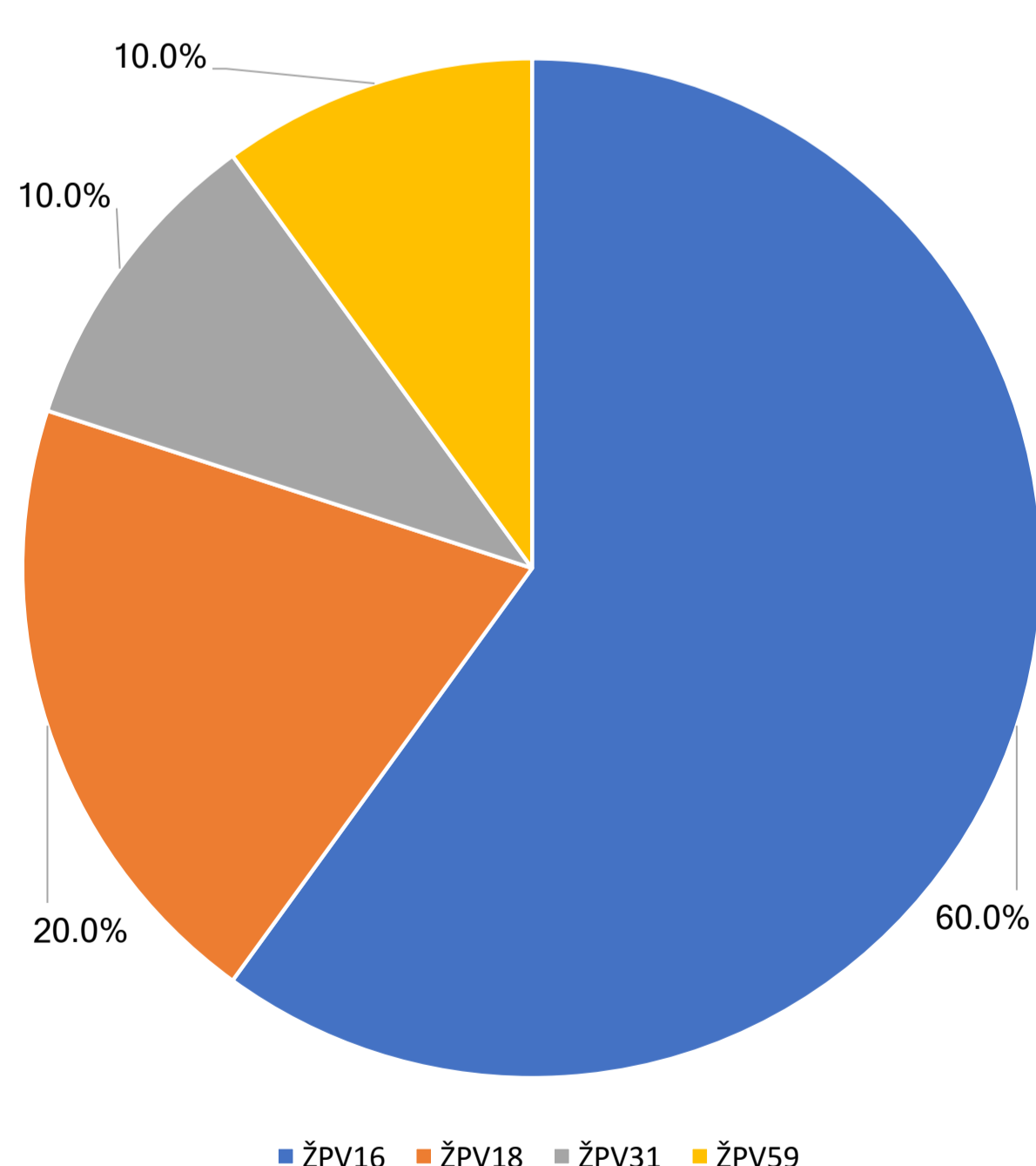
Buvo atlikta retrospektyvė moterų, kurioms 2017-2018 metais buvo atliktas gimdos kaklelio nuoplovų tepinėlio citologinis bei ŽPV ištyrimas, duomenų analizė. Onkocitologinis gimdos kaklelio tepinėlio tyrimas buvo atliktas skystos terpės SurePath TM metodu. Rezultatų interpretacija vertinta remiantis 2014 metų BETHESDOS sistema: nėra intraepitelinių pokyčių ar piktybinio naviko (NILM), žymūs plokščialąsteliniai intraepiteliniai pokyčiai (HSIL), bei gimdos kaklelio vėžys (GKV). Naudojant QIAamp DNA išskyrimo (QIAGEN, USA) bei genotipavimo (DiaMx, USA) komercinį rinkinį gimdos kaklelio nuoplovos buvo ištyrta dėl 15 didelės rizikos ŽPV tipų - ŽPV16, ŽPV18, ŽPV31, ŽPV33, ŽPV35, ŽPV39, ŽPV45, ŽPV51, ŽPV52, ŽPV56, ŽPV58, ŽPV59, ŽPV66 ir ŽPV68. Pagal amžių moterys buvo suskirstytos į 4 grupes. 1-oji grupė: nuo 18 iki 39, antroji – nuo 40 iki 49, trečioji nuo 50 iki 59 ir ketvirtoji – 60 ir vyresnės.

Statistinė duomenų analizė buvo atlikta naudojant statistinį duomenų paketą IBM SPSS Statistica version 23. Analizei naudotas Stjudento (t) kriterijus. Chi kvadrato (χ^2) kriterijus ir Fišerio tikslusis testas (mažoms imtims) vartoti kokybinių požymių ryšiui nustatyti. Statistiškai reikšmingas skirtumas tarp grupių apibrėžtas, jei reikšmingumo lygmuo $p < 0,05$.

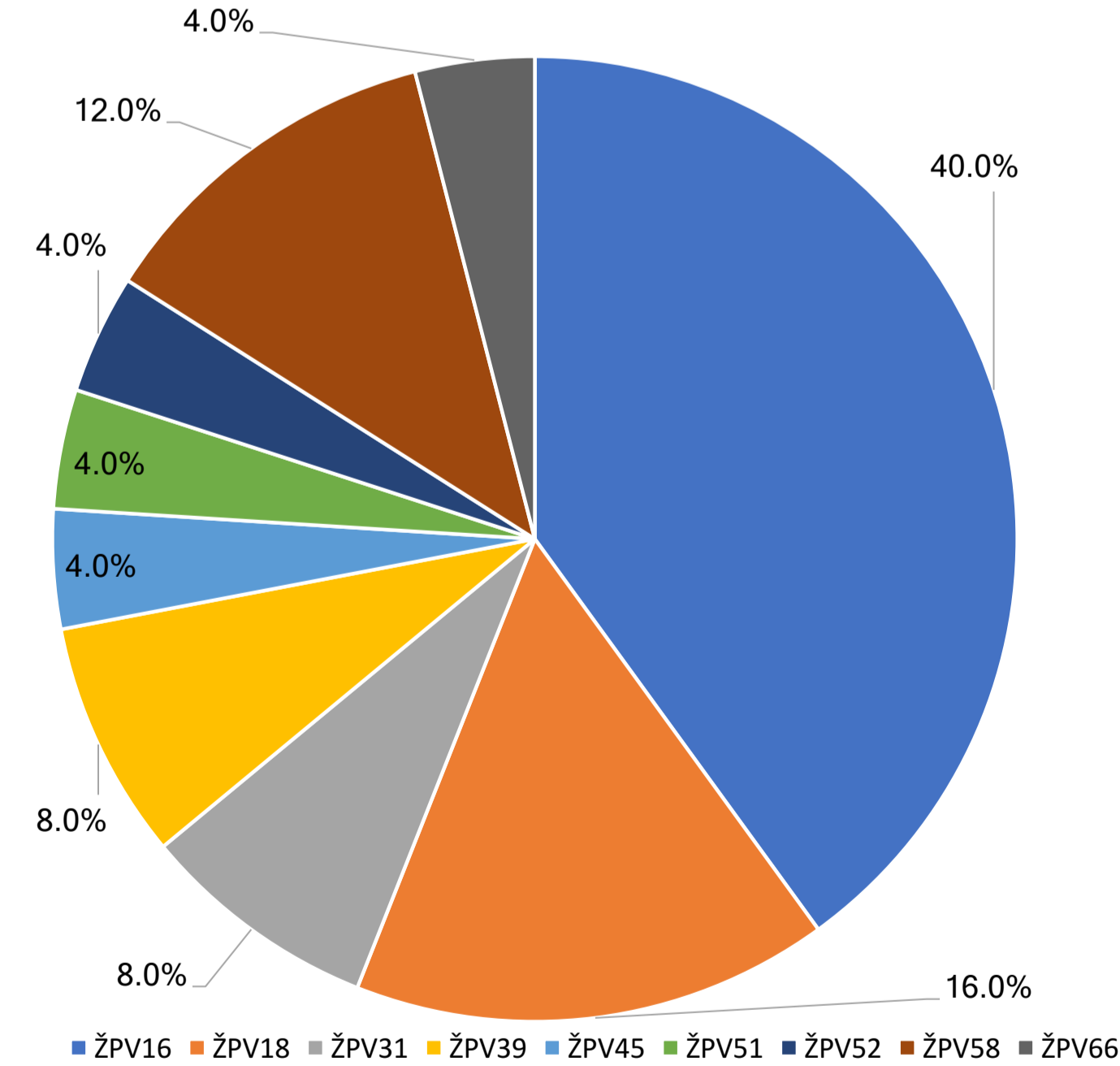
Rezultatai

Tyrimo metu nustatyti citologiniai bei histologiniai gimdos kaklelio radiniai, skirtingose moterų amžiaus grupėse, pateikti 1 lentelėje. Patikimai dažniau ŽPV buvo rastas GKV sergančioms ir HSIL grupėse, lyginant su NILM moterų grupe (100 proc. ir atitinkamai 14,3 proc. ($n=1$), $p=0,005$). Šioje amžiaus grupėje buvo rasti tik 4 skirtingi ŽPV tipai: ŽPV16 ($n=6$), ŽPV18 ($n=2$), ŽPV31 ($n=1$) ir ŽPV59 ($n=1$) (1 pav.). Antrojoje amžiaus grupėje ŽPV patikimai dažniau buvo rastas GKV bei HSIL grupėse, lyginant su NILM moterų grupe (100 proc. ir atitinkamai 33,3 proc. ($n=6$), $p=0,001$). Nuo 40 iki 49 metų amžiaus grupėje buvo rasti 9 skirtingi ŽPV tipai: ŽPV16 ($n=10$), ŽPV18 ($n=4$), ŽPV31 ($n=2$), ŽPV39 ($n=2$), ŽPV45 ($n=1$), ŽPV51 ($n=1$), ŽPV52 ($n=1$), ŽPV58 ($n=3$) ir ŽPV66 ($n=1$) (2 pav.). Trečiojoje amžiaus grupėje ŽPV buvo rastas visoms GKV sergančioms ir HSIL grupėje, ir tai yra patikimai dažniau, lyginant su NILM grupe (100 proc. ir atitinkamai 12,5 proc. ($n=2$), $p < 0,0001$). Šioje amžiaus grupėje buvo rasti 8 skirtingi ŽPV tipai: ŽPV16 ($n=7$), ŽPV31 ($n=1$), ŽPV33 ($n=2$), ŽPV45 ($n=3$), ŽPV51 ($n=1$), ŽPV56 ($n=1$), ŽPV59 ($n=1$) ir ŽPV68 ($n=1$) (3 pav.). Vyriausiųjų amžiaus grupėje GKV buvo diagnozuotas net 60,0 proc. tiriamųjų ($n=12$). Kaip ir kitose skirtingose moterų amžiaus grupėse, taip ir ketvirtojoje, patikimai dažniau ŽPV buvo rastas GKV sergančiųjų bei HSIL grupėse, lyginant su NILM tiriamųjų grupe (100 proc. ir atitinkamai 14,3 proc. ($n=1$), $p < 0,0001$). Šioje amžiaus grupėje buvo rasti 6 skirtingi ŽPV tipai: ŽPV16 ($n=12$), ŽPV31 ($n=1$), ŽPV35 ($n=1$), ŽPV45 ($n=1$), ŽPV51 ($n=1$) ir ŽPV52 ($n=2$) (4 pav.). ŽPV16/18 tipai patikimai dažniau buvo rasti jauniausių tiriamųjų grupėje, lyginant su 40-49 bei 50-59 metų amžiaus moterų grupėmis (80 proc. ($n=8$) ir atitinkamai 56 proc. ($n=14$) bei 41,2 proc. ($n=7$), $p < 0,05$).

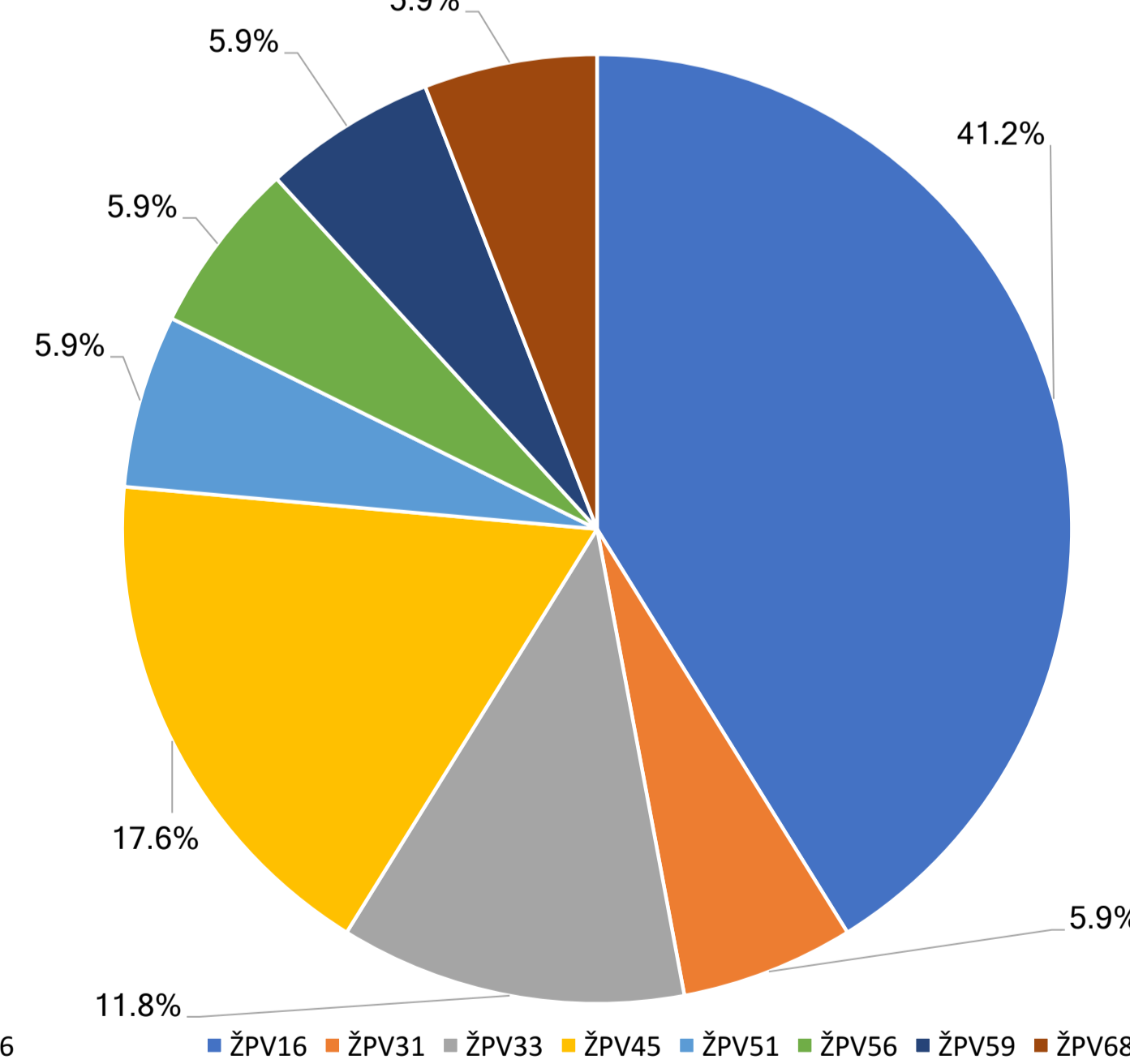
ŽPV tipai 18-39 metų grupėje

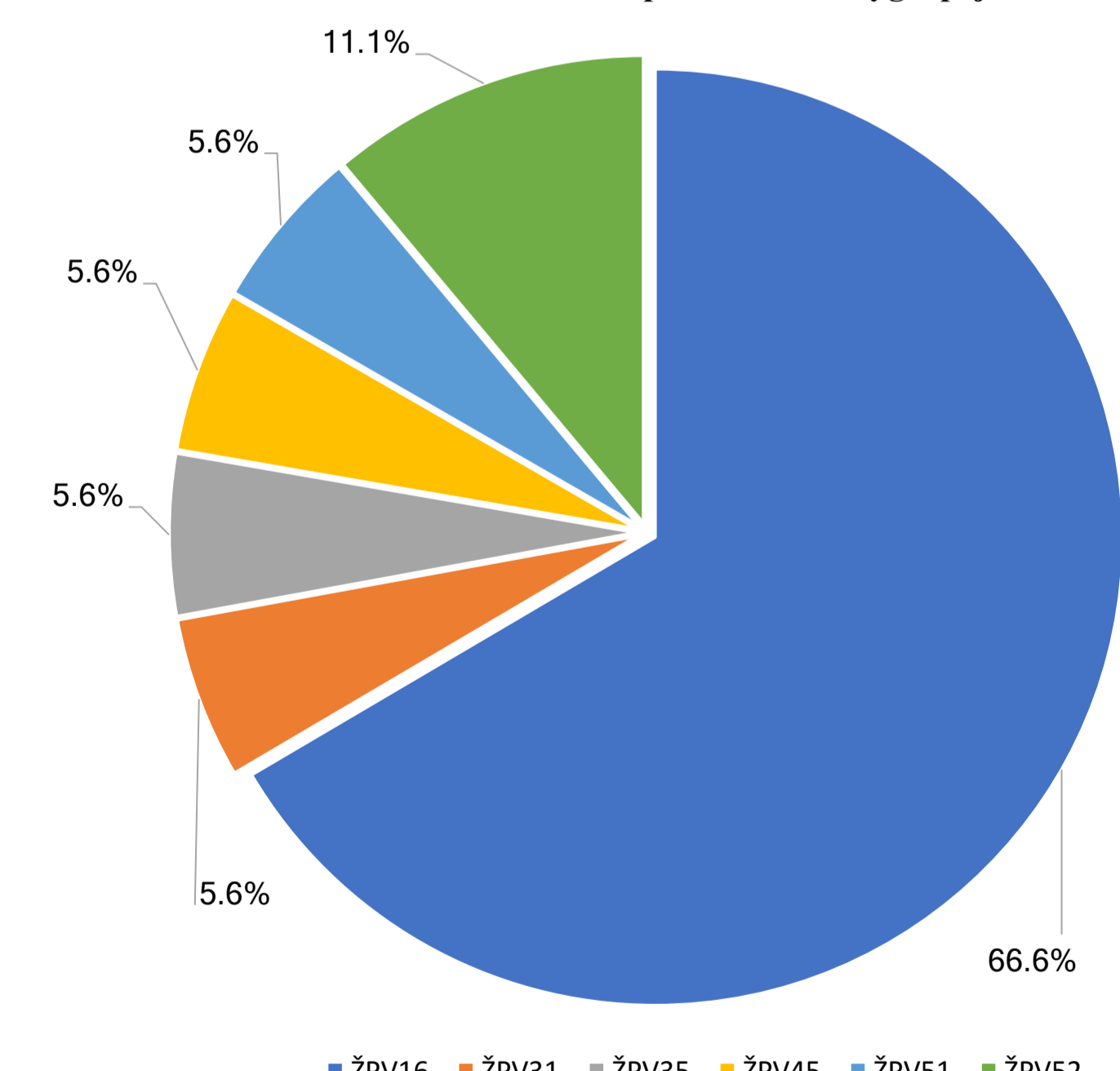
ŽPV tipai 40-49 metų grupėje

ŽPV tipai 50-59 metų grupėje

ŽPV tipai 60 ir > metų grupėje

Išvados, rekomendacijos

- ŽPV dažniau randamas GKV sergančioms bei moterims, kurioms randami žymūs intraepiteliniai pakitimai, nei moterims, kurioms citologinio tyrimo metu gimdos kaklelyje pakitimų nebuvo nustatyta.
- ŽPV16/18 tipai dažniau randami bei mažiausia kitų ŽPV tipų įvairovė nustatoma jaunesnių moterų (18-39 metų) amžiaus grupėje, lyginant su vyresnėmis moterimis.

Raktiniai žodžiai

Žmogaus papilomos virusas, ŽPV, Gimdos kaklelio vėžys.